

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

دانشگاه شهید مدنی آذربایجان

دانشکده‌ی علوم تربیتی و روانشناسی

گروه علوم تربیتی

پایان‌نامه جهت دریافت درجه‌ی کارشناسی ارشد

رشته‌ی علوم تربیتی گرایش تحقیقات آموزشی

عنوان:

چالش‌های برنامه‌ی درسی مطالعات اجتماعی دوره‌ی ابتدایی در تربیت

شهروندی - اجتماعی

استاد راهنما:

دکتر موسی پیری

استاد مشاور:

دکتر سیروس اسدیان

پژوهشگر:

رضا فزونی شیره‌جینی

بهار ۹۳

تبریز - ایران

تقدیر و تشکر

سپاس بی کران پروردگار یکتا را که هستی مان بخشید و به طریق علم و دانش رهنمون مان شد و به هم نشینی رهروان علم و دانش مفتخرمان نمود و خوشه چینی از علم و معرفت را روزی مان ساخت.

بدین وسیله از زحمات استاد ارجمند جناب آقای دکتر موسی پیری، که با ایجاد عشق به نوشتن صبورانه با ارائه رهنمودها، انتقادات و پیشنهادات خویش در تمامی مراحل اجرای پایان نامه مرا حمایت و تشویق نمودند، تقدیر و تشکر می نمایم.

هم چنین از زحمات بی شائبه ی جناب آقای دکتر سیروس اسدیان استاد مشاور محترم که با نظرات اصلاحی ارزنده ی خود ضمن دلگرمی بنده، موجب تکمیل این اثر شدند صمیمانه قدردانی می نمایم.

تشکر و قدردانی دارم از استاد عالی قدر جناب آقای
دکتر تقی زوار که زحمت داوری این تحقیق را بر عهده
داشتند.

در نهایت از کلیه اساتیدی که در طول دوران تحصیلم
در دوره‌ی کارشناسی ارشد جهت آموزش و ارتقاء علمی
بنده زحمت کشیده‌اند، سپاسگزارم.

[رضا فزونی شیره‌جینی]

[خرداد ۱۳۹۳]

تبریز، ایران

تقدیم به:

پدر و مادر عزیزم

فهرست مطالب

عنوان صفحه

فهرست مطالب ا

فهرست جدول‌ها ز

فهرست شکل‌ها ک

چکیده یک

فصل اول: کلیات تحقیق

مقدمه ۱

بیان مسئله ۳

اهمیت و ضرورت ۶

هدف‌های پژوهش ۹

هدف کلی پژوهش ۹

هدف‌های جزئی پژوهش ۹

سؤال‌های پژوهش ۱۰

تعاریف مفهومی و عملیاتی متغیرها ۱۱

تعاریف مفهومی ۱۱

تعاریف عملیاتی ۱۲

فصل دوم: کلیات تحقیق

مقدمه ۱۵

الف) تربیت شهروندی - اجتماعی ۱۷

شهروند	۱۷
شهروندی	۱۸
فرهنگ شهروندی	۲۰
رفتار شهروندی سازمانی	۲۱
تاریخچه و سیر تحول شهروندی	۲۲
سیر تحول شهروندی در ایران	۲۶
مؤلفه‌های شهروندی	۲۸
انواع و گستره‌ی شهروندی	۳۱
ابعاد شهروندی	۳۶
تربیت شهروندی	۴۰
اهمیت و ضرورت تعلیم و تربیت شهروندی	۴۲
اهداف تعلیم و تربیت شهروندی	۴۴
ابعاد تربیت شهروندی	۴۷
رویکردهای تربیت شهروندی	۴۹
ویژگی‌های شهروند خوب در ایران	۵۵
دلایل توجه به تربیت شهروندی در دوران معاصر	۵۵
نگرش‌های معاصر در تربیت شهروندی (تربیت مدنی)	۵۷
چالش‌های تربیت شهروندی	۵۸
طراحی برنامه‌ی درسی تربیت شهروندی	۵۸

راهکارهای تربیت شهروندی	۶۰
اهداف آموزش مستقیم شهروندی از طریق برنامه های درسی	۶۳
تربیت اجتماعی	۶۳
مفهوم تربیت اجتماعی از دیدگاه جامعه‌شناسی	۶۵
تربیت اجتماعی در اسلام	۶۵
مفهوم مبانی تربیت اجتماعی	۶۶
اهداف تربیت اجتماعی	۶۷
برنامه‌ی درسی مطالعات اجتماعی	۶۷
برنامه‌ی درسی	۶۷
برنامه‌ی درسی مطالعات اجتماعی دوره‌ی ابتدایی	۶۷
اهداف، روش‌ها و محتوای تربیت شهروندی در مقطع ابتدایی	۶۹
گفتمان‌های غالب کتاب‌های درسی دوره‌ی ابتدایی نسبت به آموزش و تربیت شهروندی	۶۹
تعریف مطالعات اجتماعی	۷۰
اهمیت و ضرورت آموزش مطالعات اجتماعی	۷۰
ویژگی‌ها و کارکردهای برنامه‌ی درسی مطالعات اجتماعی	۷۰
محاسن مطالعات اجتماعی	۷۳
رابطه مطالعات اجتماعی با سایر علوم	۷۴

۷۵	هدف‌های کلی آموزش مطالعات اجتماعی
۷۸	تعلیمات اجتماعی در آینه اهداف و بررسی
۷۹	سرفصل‌های موضوعی مطالعات اجتماعی در دوره‌ی آموزش ابتدایی
۸۱	هدف‌های اجتماعی دوره‌ی ابتدایی
۸۱	تحقیقات انجام شده در داخل و خارج از کشور
۹۲	جمع‌بندی و نتیجه‌گیری
۹۴	مدل مفهومی تحقیق
	فصل سوم: روش‌شناسی تحقیق
۹۶	مقدمه
۹۶	روش تحقیق
۹۶	جامعه‌ی آماری
۹۸	حجم نمونه و روش نمونه‌گیری
۹۹	ابزار اندازه‌گیری
۱۰۰	پایایی و روایی
۱۰۰	تحلیل عاملی اکتشافی پرسشنامه
۱۰۶	روش جمع‌آوری داده‌ها
۱۰۶	روش تجزیه و تحلیل داده‌ها
	فصل چهارم: تجزیه و تحلیل داده‌ها
۱۰۸	مقدمه

یافته‌های توصیفی براساس پرسشنامه (معلم‌ان) ۱۰۹

یافته‌های توصیفی براساس پرسشنامه (مدرسان دانشگاه فرهنگیان) ۱۱۳

یافته‌های استنباطی ۱۱۶

سؤال ۱ تحقیق: مهم‌ترین چالش‌های هدف‌های مطالعات اجتماعی دوره‌ی ابتدایی در تربیت شهروندی -
اجتماعی کدامند؟ ۱۱۶

سؤال ۲ تحقیق: مهم‌ترین چالش‌های محتوای مطالعات اجتماعی دوره‌ی ابتدایی در تربیت شهروندی -
اجتماعی کدامند؟ ۱۲۵

سؤال ۳ تحقیق: مهم‌ترین چالش‌های فعالیت‌های یاددهی - یادگیری مطالعات اجتماعی دوره‌ی ابتدایی در
تربیت شهروندی - اجتماعی - اجتماعی کدامند؟ ۱۳۲

سؤال ۴ تحقیق: مهم‌ترین چالش‌های ارزشیابی مطالعات اجتماعی دوره‌ی ابتدایی در تربیت شهروندی -
اجتماعی کدامند؟ ۱۴۰

سؤال ۵ تحقیق: آیا بین نظرات معلمان در مورد چالش‌های مطالعات اجتماعی دوره‌ی ابتدایی در تربیت
شهروندی - اجتماعی با توجه به سابقه‌ی خدمت تفاوت وجود دارد؟ ۱۴۶

پیش‌فرض‌های تحلیل واریانس یک راهه (ANOVA) ۱۴۶

بررسی نرمال بودن داده‌ها ۱۴۷

همگنی واریانس‌ها ۱۴۹

سؤال ۶ تحقیق: آیا بین نظرات معلمان در مورد چالش‌های برنامه‌ی درسی مطالعات اجتماعی دوره‌ی ابتدایی در تربیت شهروندی – اجتماعی با توجه به پایه‌ی تدریس تفاوت وجود دارد؟.....
۱۵۶

سؤال ۷ تحقیق: آیا نظرات معلمان زن و مرد در مورد چالش‌های برنامه‌ی درسی مطالعات اجتماعی دوره‌ی ابتدایی در تربیت شهروندی – اجتماعی متفاوت است؟.....
۱۶۵

پیش‌فرض‌های آزمون t ۱۶۵

فصل پنجم: بحث و نتیجه‌گیری

مقدمه ۱۷۱

خلاصه‌ی تحقیق ۱۷۱

محدودیت‌های تحقیق ۱۷۹

پیشنهاد‌های تحقیق ۱۸۰

پیشنهاد‌های کاربردی ۱۸۰

پیشنهاد‌های پژوهشی ۱۸۱

منابع فارسی ۱۸۲

منابع انگلیسی ۱۸۸

پیوست‌ها ۱۹۲

فهرست جدول‌ها

عنوان	صفحه
جدول ۱-۳: توزیع فراوانی و درصدی جامعه‌ی آماری بر اساس جنسیت و نواحی پنج‌گانه‌ی تبریز.....	۹۷
جدول ۲-۳: توزیع فراوانی و درصدی نمونه‌ی پژوهش بر حسب نواحی و جنسیت	۹۸
جدول ۳-۳: گویه‌های تعلق‌یافته به هریک از مؤلفه‌ها	۹۹
جدول ۴-۳: ضریب الفای کرونباخ هر یک از مؤلفه‌ها	۱۰۰
جدول ۵-۳: نتایج آزمون‌های KMO و کرویت بارتلت برای بررسی کفایت نمونه‌گیری	۱۰۱
جدول ۶-۳: مؤلفه‌های استخراج شده تحلیل عاملی نهایی پرسشنامه	۱۰۳
جدول ۷-۳: ماتریس بارهای عاملی سؤال‌های پرسشنامه‌ی بر روی مؤلفه‌های استخراج شده	۱۰۴

جدول ۸-۳: سوالات مرتبط با چهار مؤلفه‌ی پرسشنامه و ضرایب آلفای کرانباخ آزمون‌های فرعی
۱۰۵.....

جدول ۹-۳: روش‌های آماری مورد استفاده برای هر سؤال پژوهشی
۱۰۶

جدول ۱-۴: توزیع فراوانی و درصدی نمونه‌ی آماری بر اساس جنسیت
۱۰۹

جدول ۲-۴: توزیع فراوانی و درصدی نمونه‌ی آماری بر اساس سابقه‌ی خدمت
۱۰۹

جدول ۳-۴: توزیع فراوانی و درصدی نمونه‌ی آماری بر اساس پایه‌ی تدریس
۱۱۰

جدول ۴-۴: توزیع فراوانی و درصدی نمونه‌ی آماری بر اساس میزان تحصیلات
۱۱۱

جدول ۵-۴: توزیع فراوانی و درصدی نمونه‌ی آماری بر اساس جنسیت
۱۱۳

جدول ۶-۴: توزیع فراوانی و درصدی نمونه‌ی آماری بر اساس سابقه‌ی خدمت
۱۱۳

جدول ۷-۴: توزیع فراوانی و درصدی نمونه‌ی آماری بر اساس میزان تحصیلات
۱۱۴

جدول ۸-۴: توزیع فراوانی و درصدی نمونه‌ی آماری بر اساس سن ۱۱۵

جدول ۹-۴: آماره‌های توصیفی مقوله‌های هدف‌ها بر اساس پاسخ معلمان
۱۱۶

جدول ۱۰-۴: نتایج آزمون فریدمن در خصوص اولویت‌بندی مقوله‌های هدف‌ها بر اساس پاسخ
معلمان..... ۱۱۸

جدول ۱۱-۴: آماره‌های توصیفی مقوله‌های هدف‌ها بر اساس پاسخ مدرسان دانشگاه فرهنگیان
۱۲۰

- جدول ۱۲-۴: نتایج آزمون فریدمن در خصوص اولویت‌بندی مقوله‌های هدف‌ها براساس پاسخ مدرسان دانشگاه فرهنگیان ۱۲۲
- جدول ۱۳-۴: آماره‌های توصیفی مقوله‌های محتوا براساس پاسخ معلمان ۱۲۵
- جدول ۱۴-۴: نتایج آزمون فریدمن در خصوص اولویت‌بندی مقوله‌های محتوا براساس پاسخ معلمان ۱۲۶
- جدول ۱۵-۴: آماره‌های توصیفی مقوله‌های محتوا براساس پاسخ مدرسان دانشگاه فرهنگیان ۱۲۸
- جدول ۱۶-۴: نتایج آزمون فریدمن در خصوص اولویت‌بندی مقوله‌های محتوا براساس پاسخ مدرسان دانشگاه ... ۱۳۰
- جدول ۱۷-۴: آماره‌های توصیفی مقوله‌های فعالیت‌های یاددهی - یادگیری براساس پاسخ معلمان ۱۳۲
- جدول ۱۸-۴: نتایج آزمون فریدمن در خصوص اولویت‌بندی مقوله‌های فعالیت‌های یاددهی - یادگیری براساس پاسخ معلمان ۱۳۳
- جدول ۱۹-۴: آماره‌های توصیفی مقوله‌های فعالیت‌های یاددهی - یادگیری براساس پاسخ مدرسان دانشگاه فرهنگیان ۱۳۶
- جدول ۲۰-۴: نتایج آزمون فریدمن در خصوص اولویت‌بندی مقوله‌های فعالیت‌های یاددهی - یادگیری براساس پاسخ مدرسان دانشگاه فرهنگیان ۱۳۷
- جدول ۲۱-۴: آماره‌های توصیفی مقوله‌های ارزشیابی براساس پاسخ معلمان ۱۴۰
- جدول ۲۲-۴: نتایج آزمون فریدمن در خصوص اولویت‌بندی مقوله‌های ارزشیابی براساس پاسخ معلمان ۱۴۱
- جدول ۲۳-۴: آماره‌های توصیفی مقوله‌های ارزشیابی براساس پاسخ مدرسان دانشگاه فرهنگیان ۱۴۳

جدول ۲۴-۴: نتایج آزمون فریدمن در خصوص اولویت‌بندی مقوله‌های ارزشیابی براساس پاسخ مدرسان
دانشگاه فرهنگیان

۱۴۴

جدول ۲۵-۴: نتایج آزمون کولموگروف - اسمیرنوف جهت بررسی نرمال بودن متغیر پژوهش

۱۴۷

جدول ۲۶-۴: نتایج آزمون لون جهت بررسی همگنی واریانس‌ها

۱۴۹

جدول ۲۷-۴: آماره‌های توصیفی متغیر هدف براساس سابقه‌ی خدمت

۱۵۰

جدول ۲۸-۴: نتایج تحلیل واریانس برای تعیین تفاوت بین گروه‌ها با توجه به میزان سابقه در مؤلفه‌ی هدف‌ها
۱۵۱

جدول ۲۹-۴: آماره‌های توصیفی متغیر محتوا براساس سابقه‌ی خدمت

۱۵۱

جدول ۳۰-۴: نتایج تحلیل واریانس برای تعیین تفاوت بین گروه‌ها با توجه سابقه‌ی خدمت در مؤلفه‌ی
محتوا.....۱۵۲

جدول ۳۱-۴: آماره‌های توصیفی متغیر فعالیت‌های یاددهی - یادگیری براساس سابقه‌ی خدمت

۱۵۳

جدول ۳۲-۴: نتایج تحلیل واریانس برای تعیین تفاوت بین گروه‌ها با توجه به میزان سابقه در مؤلفه‌ی فعالیت-
های یاددهی - یادگیری

۱۵۴

جدول ۳۳-۴: آماره‌های توصیفی متغیر ارزشیابی براساس سابقه‌ی خدمت

۱۵۴

جدول ۳۴-۴: نتایج تحلیل واریانس برای تعیین تفاوت بین گروه‌ها با توجه به میزان سابقه در مؤلفه‌ی ارزشیابی
۱۵۵

جدول ۳۵-۴: نتایج آزمون لون جهت بررسی همگنی واریانس‌ها

۱۵۶

جدول ۳۶-۴: آماره‌های توصیفی متغیر هدف با توجه به پایه‌ی تدریس
۱۵۶

جدول ۳۷-۴: نتایج تحلیل واریانس برای تعیین تفاوت بین گروه‌ها با توجه به پایه‌ی تدریس در مؤلفه‌ی هدف‌ها
۱۵۷

جدول ۳۸-۴: نتایج آزمون شفه برای تعیین تفاوت گروه‌ها با توجه به پایه‌ی تدریس در مؤلفه‌ی هدف-
ها ۱۵۸

جدول ۳۹-۴: آماره‌های توصیفی متغیر محتوا با توجه به پایه‌ی تدریس
۱۵۹

جدول ۴۰-۴: نتایج تحلیل واریانس برای تعیین تفاوت بین گروه‌ها با توجه به پایه‌ی تدریس در مؤلفه‌ی محتوا...
۱۵۹

جدول ۴۱-۴: نتایج آزمون شفه برای تعیین تفاوت گروه‌ها با توجه به پایه‌ی تدریس در مؤلفه‌ی محتوا.....
۱۶۰

جدول ۴۲-۴: آماره‌های توصیفی متغیر فعالیت‌های یاددهی - یادگیری با توجه به پایه‌ی تدریس
..... ۱۶۱

جدول ۴۳-۴: نتایج تحلیل واریانس برای تعیین تفاوت بین گروه‌ها با توجه به پایه‌ی تدریس در مؤلفه‌ی
فعالیت‌های یاددهی - یادگیری
۱۶۱

جدول ۴۴-۴: نتایج آزمون شفه برای تعیین تفاوت گروه‌ها با توجه به پایه‌ی تدریس در مؤلفه‌ی فعالیت‌های
یاددهی - یادگیری
۱۶۲

جدول ۴۵-۴: آماره‌های توصیفی متغیر ارزشیابی با توجه به پایه‌ی تدریس
۱۶۳

جدول ۴۶-۴: نتایج تحلیل واریانس برای تعیین تفاوت بین گروه‌ها با توجه به پایه‌ی تدریس در مؤلفه‌ی
ارزشیابی
۱۶۴

جدول ۴۷-۴: نتایج آزمون شفه برای تعیین تفاوت گروه‌ها با توجه به پایه‌ی تدریس در مؤلفه‌ی
ارزشیابی
۱۶۴

جدول ۴-۴۸: میانگین و انحراف معیار چالش‌های اهداف، محتوا، فعالیت‌های یاددهی - یادگیری و ارزشیابی مطالعات اجتماعی به تفکیک جنسیت ۱۶۶

جدول ۴-۴۹: نتایج t مستقل برای مقایسه‌ی دوگروه معلمان زن و مرد در مورد چالش‌های اهداف، محتوا، فعالیت‌های یاددهی - یادگیری و ارزشیابی مطالعات اجتماعی دوره‌ی ابتدایی در تربیت شهروندی - اجتماعی ۱۶۷

جدول ۴-۵۰: مقایسه‌ی نتایج آزمون فریدمن در خصوص اولویت‌بندی مهم‌ترین چالش‌های برنامه‌ی درسی مطالعات اجتماعی در تربیت شهروندی - اجتماعی براساس نظرات معلمان و مدرسان دانشگاه فرهنگیان ۱۶۸

فهرست شکل‌ها

عنوان.....	صفحه
شکل ۱-۲: ابعاد تربیت شهروندی	۴۸
شکل ۲-۲: مدل مفهومی تحقیق.....	۹۴
شکل ۱-۳: آمار معلمان شهر تبریز به تفکیک جنسیت	۹۷
شکل ۲-۳: توزیع نمونه‌ی پژوهش بر حسب نواحی و جنسیت	۹۹

شکل ۳-۳: نمودار اسکری کتل مؤلفه‌های استخراجی پرسشنامه
۱۰۲

شکل ۴-۱: توزیع نمونه‌ی آماری براساس سابقه‌ی خدمت ۱۱۰

شکل ۴-۲: توزیع درصدی پایه‌ی تدریس آزمودنی‌ها ۱۱۱

شکل ۴-۳: توزیع پاسخ‌های نمونه‌ی آماری براساس میزان تحصیلات
۱۱۲

شکل ۴-۴: توزیع نمونه‌ی آماری براساس سابقه‌ی خدمت
۱۱۴

شکل ۴-۵: توزیع درصدی نمونه‌ی آماری براساس سن
۱۱۵

شکل ۴-۶: نتایج آزمون فریدمن در خصوص میانگین چالش‌های مقوله‌ی «هدف‌های مطالعات اجتماعی» براساس پاسخ معلمان
۱۲۰

شکل ۴-۷: نتایج آزمون فریدمن در خصوص میانگین چالش‌های مقوله‌ی «هدف‌های مطالعات اجتماعی» براساس پاسخ معلمان
۱۲۴

شکل ۴-۸: نتایج آزمون فریدمن در خصوص میانگین چالش‌های مقوله‌ی «محتوای مطالعات اجتماعی» براساس پاسخ معلمان
۱۲۸

شکل ۴-۹: نتایج آزمون فریدمن در خصوص میانگین چالش‌های مقوله‌ی «محتوای مطالعات اجتماعی» براساس پاسخ معلمان
۱۳۱

شکل ۴-۱۰: نتایج آزمون فریدمن در خصوص میانگین چالش‌های مقوله‌ی «فعالیت‌های یاددهی - یادگیری مطالعات اجتماعی» براساس پاسخ معلمان
۱۳۵

شکل ۱۱-۴: نتایج آزمون فریدمن در خصوص میانگین چالش‌های مقوله‌ی «فعالیت‌های یاددهی - یادگیری مطالعات اجتماعی» براساس پاسخ مدرسین دانشگاه فرهنگی
..... ۱۳۹

شکل ۱۲-۴: نتایج آزمون فریدمن در خصوص میانگین چالش‌های مقوله‌ی «ارزشیابی مطالعات اجتماعی» براساس پاسخ معلمان
..... ۱۴۲

شکل ۱۳-۴: نتایج آزمون فریدمن در خصوص میانگین چالش‌های مقوله‌ی «ارزشیابی مطالعات اجتماعی» براساس پاسخ مدرسین دانشگاه فرهنگی
..... ۱۴۵

شکل ۱۴-۴: منحنی توزیع هیستوگرام نرمال بودن متغیرهای پژوهش
.....
۱۴۸

چکیده

هدف پژوهش حاضر شناسایی چالش‌های برنامه‌ی درسی مطالعات اجتماعی دوره‌ی ابتدایی در تربیت شهروندی - اجتماعی می‌باشد. روش پژوهش توصیفی و از نوع پیمایشی و جامعه‌ی آماری پژوهش شامل ۱. معلمان مشغول به تدریس دوره‌ی ابتدایی شهر تبریز در سال تحصیلی ۹۳-۹۲ که ۳۳۷ نفر (۲۷۶ زن و ۶۱ مرد) نمونه به روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چند مرحله‌ای و نسبتی از میان معلمان انتخاب شده‌اند. ۲. مدرسان مشغول به تدریس روش‌های مطالعات اجتماعی دوره‌ی ابتدایی دانشگاه فرهنگیان در سال تحصیلی ۹۳-۹۲ که به تعداد ۶ نفر به عنوان نمونه و جامعه مدنظر قرار گرفته‌اند. ابزار جمع‌آوری داده‌ها پرسشنامه‌ی محقق ساخته‌ای است که با توجه به عناصر برنامه‌ی درسی و با استفاده از نظر اساتید راهنما و مشاور و اساتید دانشگاه فرهنگیان تنظیم گردید. داده‌های به دست آمده با استفاده از نرم‌افزار SPSS ویرایش ۱۹ و با بهره‌گیری از روش‌های آمار توصیفی؛ فراوانی، درصد، میانگین و انحراف استاندارد و آمار استنباطی؛ آزمون فریدمن، تحلیل واریانس یک راهه، آزمون تعقیبی شفه و آزمون t مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است. نتایج عمده‌ی پژوهش نشان می‌دهد که در عنصر «هدف‌ها» از دیدگاه معلمان، مقوله‌ی ناتوانی هدف‌های تربیت شهروندی در برقراری ارتباط مؤثر بین مدرسه و مؤسسات بیرون از مدرسه و از نظر مدرسان دانشگاه فرهنگیان، مقوله‌ی عدم تطابق هدف‌ها با ارزش‌های رایج جامعه؛ در عنصر «محتوا» از دیدگاه معلمان، بی‌توجهی به تلفیق مفاهیم و مهارت‌های شهروندی در حوزه‌های مختلف یادگیری و از نظر مدرسان، بی‌توجهی به پدیده‌ها و رویدادهای پیرامون زندگی فراگیران؛ در عنصر «فعالیت‌های یاددهی - یادگیری» از دیدگاه معلمان، عدم اجرای فعالیت‌های مناسب و از نظر مدرسان بی‌توجهی به فعالیت‌های یادگیری خارج از محیط مدرسه؛ و در عنصر «ارزشیابی» از دیدگاه معلمان، عدم توجه به خلاقیت و نوآوری فراگیران در ارزشیابی و از نظر مدرسان، عدم توجه به فعالیت‌های گروهی در ارزشیابی؛ بالاترین اولویت را در بین چالش‌های مطرح شده به خود اختصاص داده‌اند. همچنین نتایج آزمون تحلیل واریانس نشان می‌دهد که بین نظرات معلمان با توجه به سابقه‌ی خدمت در مورد چالش‌های برنامه‌ی درسی در تربیت شهروندی - اجتماعی تفاوت معنی‌داری وجود ندارد ولی این تفاوت با توجه به پایه‌های تدریس معنی‌دار است. نتایج آزمون t مستقل نیز نشان داد که بین نظرات معلمان مرد و زن تفاوت معنی‌داری وجود دارد.

واژگان کلیدی: برنامه‌ی درسی، مطالعات اجتماعی، تربیت شهروندی، دوره‌ی ابتدایی، معلمان

فصل اول

کلیات پژوهش